

Mødet den 15. Februar 1912.

Fraværende: Christensen, Harald Jensen, Magnus Nielsen og N. Joh. Laursen.

1. (J. Nr. 22¹¹—1911). Indenrigsministeriets Approbation paa **Købekontrakter** med Murermester M. Andersen, Tømrermester Fr. Christensen og Murermester C. P. Clemensen angaaende Marselisborggrunde.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 419—1911). Kendelse af 6. Februar 1912 i **Voldgiftssagen angaaende Forstaaelsen af Lønoverenskomstens § 1 jfr. § 12:**

»Aar 1912 den 6. Februar Kl. 10 Formiddag samledes Voldgiftsretten bestaaende af D'Herr Belysningsarbejder Chr. Jensen, Murermester Jens Mikkelsen, Lygtetænder Tychsen og Fabrikant Vestesen samt Politimester Goll som valgt Opmand paa Tinghuset i Aarhus. Tilstede var som Byraadets Repræsentanter: D'Herr. Forretningsfører Jakob Jensen, Forretningsfører Marinus Petersen og J. C. Petersen og som den kommunale Fagforenings Repræsentanter: Formanden Niels Nielsen, Arbejdsmand Chr. Nielsen og Arbejdsmand Jens Nielsen.

Efter at de tilstedeværende Repræsentanter

gentagne Gange havde haft Ordet for at udvikle deres Standpunkt for Voldgiftsretten, trak de sig tilbage, hvorefter Voldgiftsretten formulerede det dem forelagte Spørgsmaal saaledes:

Finder Bestemmelsen i Overenskomst mellem Aarhus Byraad og De kommunale Arbejdsmænds Fagforening m. fl af $\frac{4}{4}$ 1911 § 1, andet Punkt Anvendelse paa alle kommunale Arbejdere — bortset fra de i Overenskomstens § 5 omhandlede — hvis Arbejdstid faktisk er 8 Timer og saa hvor dette skyldes svigtende Daglys o. l.?

Voldgiftsretten afgjorde det stillede Spørgsmaal saaledes:

D'Herr. Vestesen og Mikkelsen erklærede ikke at kunne tiltræde Arbejdernes Standpunkt, idet de formene, at Bestemmelsen i § 1, andet Stykke kun angaar de Arbejdere, for hvem Arbejdstiden ved Overenskomst er fastsat til 8 Timer, men ikke saadanne Arbejdere, for hvis Vedkommende Arbejdstidens Begrænsning til 8 Timer skyldes faktiske Forhold, saasom svigtende Dagslys o. l.

D'Herr. Tychsen og Chr. Jensen sluttede sig til Arbejdernes Standpunkt, idet de hævdede, at § maa forstaas som omfattende Arbejdere, for hvis Vedkommende den 8 Timers Arbejdstid skyldes svigtende Dagslys.

Opmanden sluttede sig til det af D'Herr. Vestesen og Mikkelsen tagne Standpunkt«.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 515—1911). Regnskab for Fabrikant **Jens Gjeding Ormslevs Legat** i 1911.

Gik til Revision.

4. (J. Nr. 488—1911). Forslag til **Vedtægt og Betalingsreglement for Begravelsesvæsenet** i Aarhus.
— 2. Behandling.

Til Vedtægten var stillet følgende Ændringsforslag:

ad § 1. Forslag fra Jakob Jensen om at affatte Paragrafen saaledes: »Begravelsesvæsenets Kontor henhører under Kommunens Bogholderi, og Arbejdet udføres af en af Kontorets Assisterter. Kontoret er aabent hver Søndag fra 9—3«. — Kirkegaardsbestyrelsens Flertal foreslaar, at der i § 1 kun sker den Ændring, at 1. Punktum affattes saaledes: »Begravelsesvæsenets Kontor ledes af en 1. Klasses Assistent«.

Formanden meddelte, at Kirkegaardsbestyrelsens Flertal ikke mente, at Begravelseskontoret burde forblive under Bogholderiet, da Bogholderen efter den af ham afgivne Erklæring paa Grund af omfattende Arbejde ved Bogholderiet ikke kunde føre noget virkeligt Tilsyn med Kontoret. Bestyrelsen foreslog derfor, i Henhold til Byraadets Beslutning under Budgetbehandlingen, at affatte Paragrafens 1. Punktum saaledes: Begravelsesvæsenets Kontor ledes af en 1. Klasses Assistent.

Jakob Jensen erindrede om, at han ved Budgetbehandlingen havde spurgt, om Vedtagelsen af Begravelsesvæsenets Budget var ensbetydende med, at de i dette foreslaaede Forhold med Hensyn til Kontorbestyreren og Overgraveren dermed var vedtaget, og om, at det fra Kirkegaardsbestyrelsens Side var blevet sagt, at Begravelsesvæsenets Ordning senere vilde komme frem. Taleren havde stillet Spørgsmaalet, fordi der ved en Budgetbehandling let kunde indsmugles et eller andet. Da Taleren mente, at Begravelseskontoret ikke skulde være en selvstændig Institution, maatte han fastholde sit Forslag om, at det skulde høre under Bogholderiet, og at dets Arbejde skulde

udføres af en af dettes Assistenten. Hvis man som af Kirkegaardsbestyrelsen foreslaaet kun vedtog, at Kontoret skulde ledes af en 1. Klasses Assistent, var man dermed inde paa Bestyrersystemet. Det var meget muligt, at Kommunebogholderen ikke kunde overkomme det med Ledelsen af Begravelseskontoret forbundne Arbejde, men der maatte vel i Bogholderiet være en Næstkommanderende, der kunde paatage sig noget af Tilsynet, ellers vilde man være ret uheldig stillet, hvis Bogholderen skulde blive syg. I Byraadet var der iøvrigt ofte blevet udtalt Ønske om, at Bogholderen mere vilde indskrænke sig til at føre Tilsyn og overlade det rent personlige Arbejde til Assistenten. Sluttelig anbefalede Taleren sit Forslag og udtalte, at man ved at følge det vidste, hvor man kom hen, hvorimod Kirkegaardsbestyrelsens Forslag let førte andre Steder hen, end Byraadets Flertal ønskede.

Formanden kunde ikke tro, at der skulde ligge nogen Underfundighed skjult i Kirkegaardsbestyrelsens Forslag. Spørgsmaalet var kun, om Begravelseskontoret vedblivende skulde henhøre under Bogholderiet, uagtet Bogholderen havde udtalt, at han faktisk havde maattet lade hele det dermed forbundne Arbejde udføre af Assistent Houlberg, og at han ikke kunde overkomme sit Arbejde, saaledes som han ønskede det efter sin Samvittighed. Under disse Forhold forekom det Taleren mest hensynsfuldt at inødekomme en saaveltjent Embedsmand.

Mikael Johansen udtalte, at den Gruppe, hvortil han hørte, aldrig havde indsmuglet noget eller agtede at gøre dette.

Mousten gjorde opmærksom paa, at Hr. Jakob Jensens Forslag jo aldeles ikke gik ud paa at lægge Arbejdet paa Bogholderen personlig.

J a k o b J e n s e n bemærkede, at om det af Hr. Mikael Johansen udtalte kunde der være delte Meninger.

J. C. P e t e r s e n hævdede, at Ansvar et vilde komme til at hvile paa Bogholderen, hvis Hr. Jakob Jensens Forslag blev vedtaget, og at det vilde være urimeligt at paaføre Bogholderen et Arbejde, som han efter sin Samvittighed ikke evnede at udføre.

J a k o b J e n s e n mente, at enhver Assistent vel maatte føle Ansvar ved det Arbejde, der blev ham paalagt. Dersom Bogholderen ikke vilde lade sin Næstkommanderende føre Tilsynet med Begravelseskontoret, kunde han give ham andet Arbejde.

M a r i n u s P e t e r s e n gik ud fra, at naar man lønnede en Mand for at udføre et Arbejde, vilde han ogsaa føle Ansvar et ved dette. Bogholderen kunde naturligvis ikke udføre alt, men han kunde føre Tilsyn og overlade selve Arbejdet til andre.

M ø l l e r skulde gerne indrømme det rigtige i at have en Forretning samlet i et, naar den da ikke var alt for stor; men ved meget store Forretninger viste det sig dog ofte meget heldigt at ansætte flere Direktører. Den samme Tanke var det vel, der laa til Grund for Kirkegaardsbestyrelsens Forslag. Det var godt nok at tilbyde en Mand rigelig Assistance, men naar han selv skulde have Ansvar et, maatte han dog følge med over det hele alligevel. Taleren kunde meget vel tænke sig, at Bogholderiet nu var saa forgrenet, at det kunde være vanskeligt for Bogholderen at følge med ved det hele. Der kunde derfor næppe ske nogen Skade ved at udskille Begravelsesvæsenet fra Bogholderiet. Forøvrigt vilde det ogsaa være klogt at lade en Assistent overtage Kontorets Le-

delse, da den, der skulde udføre Arbejdet, helst maatte have Ansvaret.

Simonsen anbefalede Hr. Jakob Jensens Forslag. Som Forholdene laa, fik man den Opfattelse, at det kun var, fordi der skulde foretages en gennemgribende Forandring af Begravelsesvæsenet, at Bogholderen erklærede ikke at kunne føre Tilsynet med Begravelseskontoret. Taleren nærede ingen Betænkelighed ved at beholde den gamle Ordning.

Formanden bemærkede, at man jo ogsaa kunde ønske at benytte Lejligheden til at gennemføre en praktisk Ændring i Administrationen.

Jakob Jensens Forslag vedtoges.

Ad § 2. Forslag fra Marinus Petersen om at affatte Paragrafens sidste Punktum saaledes: »De, der ikke selv ønsker at ordne Begravelsen, kan faa den ordnet ved den autoriserede Bedemand.« — Tiltraadt af Kirkegaardsbestyrelsen.

Vedtoges.

Ad §§ 3 og 4. Forslag fra Marinus Petersen om at slaa Paragraferne sammen i en ny § 3, der affattes saaledes: »Ønskes Ligvogn, eller Liget ønskes bragt fra Hjem til Kirke eller Kapel, paatager Begravelseskontoret sig Besørgelsen heraf mod Betaling.« — Kirkegaardsbestyrelsen tiltræder Forslaget om, at §§ 3 og 4 slaas sammen, men foreslaar den ny § 3 affattet saaledes: »Ønskes Liget bragt fra Hjem til Kirke eller Kapel, enten ved Ligvogn eller Ligbærere, paatager Begravelseskontoret sig Besørgelsen heraf mod Betaling efter Betalingsreglementet«.

Vedtoges i den af Kirkegaardsbestyrelsen foreslaaede Form.

Af Marinus Petersen var endvidere stillet For-

slag om, at Overgraveren ansættes i 10. Lønklasse med Løn fra 1600 Kr. til 2000 Kr.

Formanden mente, at Spørgsmaalet om Overgraverens Løn senere vilde komme til at foreligge, og at der antagelig i den Henseende vilde komme Forslag fra Kirkegaardsbestyrelsen.

Marinus Petersen havde kun stillet Forslaget, fordi Overgraveren i Budgettet var opført i en anden Lønklasse, og fordi han vilde forbeholde sig sin Stilling til dette Spørgsmaal.

Til **Betalingsreglementet** var stillet følgende Ændringsforslag:

Ad § 2. Forslag fra Simonsen om, at Betalingen for Nedgravning af Askeurner sættes til 1 Kr. i Stedet for 3 Kr. — Tiltraadt af Kirkegaardsbestyrelsen.

Vedtoges.

Sluttelig vedtoges Forslagene til Vedtægt og Betalingsreglement for Begravelsesvæsenet i Aarhus med ovennævnte Ændringer.

5. (J. Nr. 492—1911). Fundats for **Læderhandler Meier og Hustrus Legat** til Fordel for Den jydsk Handelshøjskole.

Formanden meddelte, at Legatudvalget indstillede til Byraadet at paatage sig de det i Fundatsens §§ 2, 3 og 5 tillagte Hverv.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 521—1911). Indstilling fra Skolekommissionen til Skoledirektionen om at det tillades, at to af **IV. Klasserne i Borgerskolen i Finsensgade undervises om Eftermiddagen** i Skoleaaret 1912—13.

Jakob Jensen udtalte, at Skolekommissionen var ked af at komme med dette Forslag, idet man ved at lade disse Børn gaa om Eftermiddagen let kunde afskære dem fra at kunne

gaa over i Mellemskolen. Lokalenøden var imidlertid saa stor, at man var tvunget til at komme med Forslaget. Da Skolen i Fjordsgade blev taget i Brug, kunde den nuværende Kalamitet have været forebygget ved at flytte 1200 Børn i Stedet for 800 Børn til denne Skole. At dette ikke var sket, skyldes vistnok Agitation for at vise, at man egentlig ikke havde Brug for denne Skole, og at det gik for hurtigt med Bygningen af nye Skoler. Taleren havde den Gang holdt paa at overflytte 1200 Børn, og var dette sket, havde man nu været i Gang med Opførelsen af en ny Skole for et Aar siden, hvilket vilde have været det rigtigste, og man havde saa været fri for at søge om Tilladelse til den meget kedelige Foranstaltning at lade de to IV. Klasser gaa om Eftermiddagen. I denne Forbindelse vilde Taleren gerne erindre om, at der for 14 Dage siden havde foreligget Meddelelse fra Skolekommissionen om Mellemskoleklassernes Anbringelse og om, at der i dette Foraar skulde indskrives 2 Underklasser i Skolerne i Ny Munkegade og Christiansgade. Denne af Skolekommissionen trufne Ordning havde nemlig mødt ikke lille Modstand fra de to Skolars Overlærere. For Skolen i Ny Munkegades Vedkommende var der nu fundet en Ordning, men Skolen i Christiansgade gjorde endnu stor Modstand. Taleren fandt det lovlig strengt, at en Overlærer, fordi han havde kongelig Ansættelse, kunde vanskeliggøre Skoleordningen for den Mynighed, der havde Hovedledelsen. Forhaabentlig vilde det hjælpe, at Sagen nu blev offentligt omtalt.

Mikael Johansen fandt det ubeføjet at angribe en Mand, der sikkert handlede efter sin bedste Overbevisning. Overlærer Arnstrup havde

sikkert lige saa stor Forstand paa Skolegerningen som Skoleudvalg og Skolekommission.

Jakob Jensen mente det muligt, at vedkommende Overlærer havde lige saa god Forstand paa Skolevæsenet som Udvalg og Kommission, men naar der i Skoleloven stod, at Lærerne skulde undervise i 36 Timer om Ugen, skulde han ikke lægge Planer med kun 33 og 34 Timer. Man kunde ikke stadig raabe paa at spare og saa samtidig tillade den Slags.

Mikael Johansen havde ved Udarbejdelsen af Skoleplanen kæmpet for, at Lærerne skulde undervise i 36 Timer.

Jakob Jensen pegede atter paa, at det var Loven, der fastsatte 36 Timer.

Indstillingen tiltraadtes.

7. (J. Nr. 21⁸—1911). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Fastsættelse af Byggelinien for Klosterghades nordre Side.**

Møller oplyste, at Klosterghade den paagældende Strækning kun var 12½ Alen bred, og at Udvalget nu foreslog Byggelinien fastsat som vist med rød Linie paa det foreliggende Kort, saaledes at Gadebredden kunde blive 15 Alen. Udvalget havde gerne set Gaden gjort endnu bredere, men dette kunde ikke lade sig gøre. Hvis Byggelinien ikke blev fastsat nu, vilde man aldrig faa en Bredde, man nogenlunde kunde være tjent med, idet der det paagældende Sted laa en ældre Bygning, som skulde delvis ombygges.

J. C. Petersen fandt det lidt haardt, hvis der med Vedtagelsen af den foreslaaede Byggelinie skulde forstaas, at den Mand, der ønskede at restaurere sin Ejendom, skulde tvinges til at rive denne helt ned. Vedkommende Mand, der var Gæstgiver, havde for en Tid siden andraget om

Tilladelse til at beværte andre end tilrejsende og faaet Tilladelse dertil. Først derefter havde han købt Ejendommen. Ved Andragendet havde Sundhedskommissionen som Betingelse for sin Anbefaling foreskrevet en ændret Indretning af Lokaleforholdene, og Byraadet havde sluttet sig hertil. Naar Manden nu vilde til at forandre Bygningen overensstemmende med de opstillede Fordringer, var det næppe helt korrekt at paabyde ham noget helt andet.

Formanden pegede paa, at der nu kun forelaa Forslag om Ændring af Byggelinien. Hvorledes Byggeautoriteterne vilde stille sig til Ombygningen, blev noget helt andet.

Mikael Johansen fandt, at Hr. J. C. Petersen ganske havde Ret. Vedkommende Mand havde rettet sig efter Sundhedskommissionens Forlangende, men vilde, efter hvad der var sagt Taleren, blive nødt til at rive sit Hus ned, hvis den foreslaaede Byggelinie blev vedtaget. Derved vilde Manden blive ganske ruineret. Taleren anmodede om at faa Sagen udsat, til Forholdet var nærmere undersøgt.

Jakob Jensen bemærkede, at der her kun var Tale om Byggelinien. Hvad Bygningskommissionen vilde foretage sig, maatte man afvente. Forøvrigt kunde det næppe gaa an at lade Folk bryde gamle Ejendomme ned, blot fordi de hævdede at være i god Tro, og saa at skulle finde sig i det, der blev foretaget. Den Ombygning, der nu blev foretaget, var ikke approberet; at lade Tegningen udføre af en Assistent paa Bygningskontoret var ikke tilstrækkeligt.

Møller kunde ganske slutte sig til Hr. Jakob Jensen. Huset var baade revet ned og bygget op uden nogen Tilladelse. Det vilde være meget

uheldigt at undlade at ansætte en bedre Byggelinie, naar der var Lejlighed dertil. I dette Tilfælde havde man kun at bestemme Byggelinien, alt det andet forelaa slet ikke.

Clemensen mente, at selv om Manden havde begaaet en Forsyndelse ved at rive ned uden Tilladelse, saa vilde det dog vist være rigtig at lempe sig lidt, saaledes at han eller den tidligere Ejer ikke skulde blive ruineret. Gaden kunde vel behøve en Udvidelse, men paatrængende nødvendig var denne ikke, da Færdselen ikke var meget stor og endda vilde blive mindre, naar den ny Gade blev anlagt. Ved Siden af var der tilmed flere forholdsvis ny Bygninger.

Jacobsen mente at vide, at Ejeren havde købt Ejendommen i god Tro til at faa Lov til at lave den om som nu paabegyndt. At Arbejdet nu var blevet stoppet af Bygningskommissionen, var meget slemt for ham. Skulde Bygningen rykkes ind, vilde han blive ruineret, og det vilde dog være vel haardt.

Mikael Johansen kunde ikke se andet, end at Forslaget om den ny Byggelinie stod i god Forbindelse med Ombygningen. Kunde Sagen ikke blive udsat, vilde han anbefale Medlemmerne at stemme imod Indstillingen.

Niels Jensen udtalte, at der vist maatte være en Fejl ved et af Byens Kontorer, idet Ombygningsprojektet ikke havde været i Bygningskommissionen. I hvert Fald var det vel meget, hvis en af Folkene paa Bygningskommissionens Kontor kunde tillade at rive ned og bygge væk.

Formanden maatte tage Forbehold overfor Hr. Niels Jensens sidste Udtalelse, idet der ikke forelaa noget om, at et saadant Forhold havde foreligget.

S a m u e l s e n oplyste, at Sundhedskommissionen kun havde forlangt, at Restaurationslokalerne skulde være i Overensstemmelse med Sundhedsvedtægten. Sundhedskommissionen kunde ikke gøre ved, at Planen for Ombygningen ikke havde været i Bygningskommissionen.

S i m o n s e n fandt det naturligt at faa en Byggelinie fastsat og mente, at den foreslaaede var meget moderat. Man syntes i denne Sag atter at staa overfor et Tilfælde af en beklagelig Overtro, idet det var ret almindeligt ved Ombygning af ældre Bygninger at tro, at man let fik Planen for Ombygningen igennem Autoriteterne, naar den var tegnet af en af Bygningskontorets Assistenten. I dette Tilfælde sagdes det yderligere, at en af Assistenterne havde givet Lov til straks at bryde ned og bygge væk. Hvis dette var Tilfældet, maatte vedkommende Assistent erstatte Ejeren det lidte Tab. Taleren vilde anbefale allebyggende at gaa til Byens Haandværkere og Arkitekter, da ingen af disse vilde finde paa at bygge, før Sagen var i Orden.

M i k a e l J o h a n s e n maatte efter Hr. Simonssens Udtalelser synes, at denne Sag i nogen Maade var rejst for at komme visse Embedsmænd til Livs, saaledes som der havde været Tilbøjelighed til i den sidste Tid. I saa Fald vilde det være rigtigst at sige, hvem der sigtedes til, saaledes at vedkommende kunde komme til at staa til Ansvar for sine Handlinger.

S i m o n s e n antog, at Hr. Mikael Johansen havde misforstaaet ham. Talerens Hensigt havde netop været at afvende Bemærkninger, hvorefter det kunde synes, som om Embedsmænd havde været med i Spillet.

F o r m a n d e n gjorde atter opmærksom paa, at Forslaget kun angik Byggelinien, og at alt det øvrige ikke forelaa.

Indstillingen vedtoges.

8. (J. Nr. I⁴⁴—1911). Andragende om Approbation paa **Udstykningsplan** for Matr. Nr. 459 af Bygrundene.

Anbefaledes.

